

Çeviren:
Solina
Silahlı

**MARGARET
ATWOOD**

*Çıracak
Sihirbaz*

Yazarlar,
kahramanlar,
hikâyeler ve hayat

Dünya
Edebiyatı
Deneme

Margaret Atwood, Kanadalı şair, yazar, eleştirmen, denemeci, feminist ve çevre aktivisti.

Özellikle “ütopya” ve “distopya” kavramlarını birleştirerek “üstopya” adını verdiği kendine özgü bilimkurgu türündeki romanlarıyla tanındı. *Kör Suikastçı* (Man Booker Ödülü), *Tufan Zamanı*, *Antilop ve Flurya*, *Damızlık Kızın Öyküsü*, *Nam-ı Diğer Grace*, *Cadı Tohumu*, *Kalp Gidince*, *DelliÂddem*, *Evlenecek Kadın*, *Âdem'den Önceki Yaşam* ve *Kedi Gözü* gibi romanları Türkçede de yayımlandı.

Atwood, 2017'de Alman Kitap Basım ve Yayıncıları Derneği Borsa Birliği tarafından verilen Barış Ödülü'ne layık görüldü.

Atwood, *Damızlık Kızın Öyküsü*'nün devamı niteliğindeki *Ahitler*'le 2019 Booker Ödülü'nü aldı ve bu ödülü ikinci kez kazanan dördüncü yazar oldu.

DOĞAN KİTAP TARAFINDAN YAYIMLANAN DİĞER KİTAPLARI

Kedi Gözü

Âdem'den Önceki Yaşam

Ölülerle Uzlaşmak

Ahitler

Evlenilecek Kadın

Kalp Gidince

Nam-ı Diğer Grace

Cadı Tohumu

Kör Suikastçı

Damızlık Kızın Öyküsü

Antilop ve Flurya (DelliÂddem Üçlemesi 1)

Tufan Zamanı (DelliÂddem Üçlemesi 2)

DelliÂddem (DelliÂddem Üçlemesi 3)

ÇIRAK SİHİRBAZ

Yazarlar, Kahramanlar, Hikâyeler ve Hayat

Orijinal adı: Moving Targets

Writing With Intent 1982-2004

© Q. W. Toad Ltd 2004

Yazan: Margaret Atwood

İngilizce aslından çeviren: Solina Silahlı

Yayına hazırlayan: Aslı Güneş

Yayın hakları: © 2024 Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

1. baskı / Mayıs 2024 / ISBN 978-625-6666-47-4

Sertifika no: 44919

Kapak tasarımı: Geray Gençer

Sayfa uygulama: Yasemin Çatal

Baskı: Ana Basın Yayın Gıda İnşaat San. ve Tic. A.Ş.

Mahmutbey Mah. Devekaldırımı Cad. 2622 Sk.

Güven İş Merkezi, No: 6/13 Bağcılar - İSTANBUL

Tel. (212) 446 05 99

Sertifika No: 52729

Doğan Yayınları Yayıncılık ve Yapımcılık Ticaret A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 3, Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 373 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Çırak Sihirbaz
Yazarlar, Kahramanlar, Hikâyeler
ve Hayat

Margaret Atwood

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

Çeviren: Solina Silahlı

İçindekiler

Giriş.....	13
BİRİNCİ BÖLÜM/1982-1989	19
1982-1989	21
Dennis'e Övgü.....	24
Kadın Olmak Nasıl Bir Şey Merak Ediyorum <i>Kasabanın Cadıları / John Updike</i>	29
Çıracak Sihirbaz <i>Zor Sevdalar / Italo Calvino</i>	36
Gerçek Kuzey.....	39
Kâbusları Tarafından Ele Geçirilen	57
<i>Sevilen / Toni Morrison</i>	57
Önsöz	
Kanada Yeşil Tüketici Rehberi	64
Büyük Tezeler.....	67
Giriş: Kör Okuma	
En İyi Kısa Amerikan Hikâyeleri.....	81
Fahri Erkek Olarak Halkın Kadını <i>Savaşçı Kraliçeler / Antonia Fraser</i>	96
Ütopya Yazmak.....	100
İKİNCİ BÖLÜM/1990-2000.....	111
1990-2000	113
Dokuz Başlangıç.....	116
Kendi Bağımsızlığının Esiri	
<i>Labirentindeki General / Gabriel Garcia Marquez</i>	123
Sonsöz	
<i>Yeşilin Kızı Anne / Lucy Maud Montgomery</i>	128
Önsöz: İlk Yıllar	
Gwendolyn Macewen'in Şiiri.....	135

<i>Avcının Gecesi'ni</i>	
Neden Seviyorum	140
Elleri Benekli Kötü Kadın	
Edebiyatın Oluşumunda Dişi Kötü	
Davranış Sorunları	145
Salaş Görünüm	162
O Kadar da Acımasız Değil Peri Masallarının Kalıcı Gücü	
Güzel ve Çirkin'den Sarışına: Peri Masalları ve	
Anlatıcıları Üzerine / Marina Warner	172
Arsız Carter'dan Güzel Bir Pasta	
Gemileri Batırmak: Kısa Hikâye Derlemesi /	
Angela Carter	177
<i>Bir Aşk Deneyi</i> / Hilary Mantel	180
<i>Nam-ı Diğer Grace'in</i> Peşinde: Kanada Tarihi Kurgusu	
Üzerine Yazmak	185
Şaheser Tiyatro	
Dünyayı Düzenbazlar Yönetiyor: Bela, Mitve Sanat	
Armağan: Hayal Gücü ve Mülkün Erotik Yaşantısı /	
Lewis Hyde	208
Nahoş Yücelik	214
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM/2001-2004	217
2001-2004	219
Mordecai Richler: 1931-2001	
Montreal'in Diyojenleri	222
Giriş	
<i>Ayişe</i> /H. Rider Haggard	225
Afganistan'da Barış Varken	234
Gizemli Adam	
Dashiell Hammet'e Bazı İpuçları	238
Mitler ve İnsanlar Hakkında	
<i>Atanarjuat: The Fast Runner</i>	254
Polisler ve Hırsızlar	
<i>Sırlar Oteli</i> / Elmore Leonard	259

Tiff ve Hayvanlar (Timothy Findley'yi Anma Akşamından, Toronto Üniversitesi Toplantı Salonu, 29 Eylül 2002).....	272
Unutulmaz Kadın <i>Deniz Feneri/Virginia Woolf</i>	275
Quinkdom Kraliçesi <i>Dünyanın Doğum Günü ve Diğer Öyküler/ Ursula K. Le Guin</i>	278
Giriş <i>Ground Works/Christian Bök Editörlüğünde</i>	291
Yanlış Kutu: Matt Cohen, Fabulizm ve Eleştirel Taksonomi.....	299
Giriş <i>Doktor Glas/Hjalmar Söderberg</i>	315
Napolyon'un En Büyük İki Hatası	321
Amerika'ya Mektup.....	325
<i>Antilop ve Flurya'yı Yazmak</i>	329
George Orwell: Bazı Özel Bağlantılar	332
Dondurmaya Karşı Çıkmak <i>Yeter: Mühendislik Çağında İnsan Kalmak/ Bill Mckibben</i>	340
Peçeye Direnmek Bir Devrimden Haberler.....	353
O Sonsuza Dek Yaşar <i>En Son Umut Ölüyor: Zor Zamanlarda İnanıcı</i> <i>Korumak/Studs Terkel</i>	362
Beechy Adası'na	377
Utançlar	389
Teşekkür	393
Künye.....	395

DOĞAN KİTAP
ÖRNEKTİR

Aileme

Giriş

Çırac Sihirbaz, 1982’de gazetelerde yayımlanmış makale ve denemelerimden bir seçki olan *Second Words’e* [Sonraki Sözlere] eş bir cilt. 1982’de kırk iki yaşındaydım ve kendimi yeterince yaşlı görüyordum. Üzerinden yirmi iki yıl geçti ve hâlâ öyle görüyorum ama biraz çelişkili de olsa eski sıklıkta değil. Geçmiş ve şimdi arasındaki büyük fark şu: Artık hikâyenin olay örgüsünü biliyorum. Uzun vadede bana nasıl bir geridönüşü olacağını kestiremiyorum ama her şey beklendiği gibi giderse birkaç sürpriz daha olacağını söyleyebilirim.

Second Words gibi *Çırac Sihirbaz* da rastgele makalelerden oluşuyor; yani belirli durumlarda yazılmış yazılardan. *Second Words*’te olaylar, başka birinin kitabıyla ilgili bir eleştiri yazısının benim açımından filizlenmesinden, kalabalık bir toplantıda bir konuşma yapmaya, bir antolojiye, hatta bir tür odaklı gözlem gerektiren Armağan Kitap’a kadar çeşitlilik gösteriyor. Aynı model *Çırac Sihirbaz*’da da devam ediyor. Bu makaleler genellikle yardım için yazılırlar: Fon sağlarlar, iyi bir sebep için yapılırlar, ejder katilidirler, Mavi Saçlı Peri’nin sihirli değneğidirler. Gençliğimde Yavrukurtlar ve İzi Kızlar kişiliğimi etkilediği için bu tür yardım işlerine karşı koymakta zorlanıyorum.

Bir yavrukurt her zaman yaşlılara boyun eğer, bir yavrukurt asla kendine boyun eğmez ama öyle bir gün gelir ki sihirli aynaya baktığımızda artık yaşlı olanın kendiniz olduğunu fark edersiniz çünkü bu unvanın meşru hak sahipleri ölmüştür, ki bu da kötünün iyisidir. *Second Words*’te ölüm ilanını andıran bir makalenin olması tesadüf değildir ancak *Çırac Sihirbaz*’da ne yazık ki daha fazlası vardır.

Her Őeye rağmen yaşlı olmanın kendine göre iyi yanları da var. Yaşlılıkta saygınlığınızı kaybetmek sizi eskisi kadar endişelendirmez çünkü bunun için çok geçtir artık. Eleştirmenleri kızdırma korkusundan da kurtulursunuz: Hakkınızda söylenebilecek bütün kötü sözler defalarca söylenmiştir zaten. Bildiğiniz gibi şöhretin olumlu yanları kadar olumsuz yanları da vardır çünkü sizin de öyle olacağının söylendiği her şöhretli şahsiyetin heykelinin başına en az yüz güvercin tner. Genç kuşağın gözünde –bu genç kuşaklardan da ne kadar çok var!– zaten bir bakıma l olduğunuzu bilirsiniz, eserleri okullarda okutulan herkes l değil midir sonuçta?

Ama yaşlılık size bazı serbestlikler de sunabilir: Otuz yaşındayken ahlaksız, tehlikeli, tam bir pislik olarak adlandırılmanıza sebep olacak Őeylere, artık tatlı bir ihtiyaın dağınlık zihninin ürünleri gözüyle bakılabilir. Ben henüz o noktaya gelmedim ama yol sapağını görebiliyorum.

*

Başka neler değişti? Eleştiri yazıları yazmaya başladığımda 1960 yılıydı, henüz niversitedeydim ve niversite dergisine makaleler yazıyordum. Küçük çaplı edebi eleştiriler yazmaya başlamıştım. O zamanlar şiir hakkında çok yazıyordum. Sonunda kendimi *Globe and Mail*, *New York Times* ve *Washington Post* gibi daha büyük yerlerde buldum. *Second Words* de o dönemde bitmişti: 1982 yılıydı, kadın hareketi heyecan verici olduğu kadar yorucu 1970’ler döneminden geçmiş, biraz soluklanıyordu; Kanada kültürel milliyetçiliği hedeflerinin büyük kısmına ulaşmış görünüyordu; *postmodernizm* ve *yapıçözüm* dönemin ünlü sloganıydı; dot.com’lar dünyasına girmemize az kalmıştı; bazılarının faks makinesi ya da şahsi bilgisayar vardı ama henüz cep telefonu yoktu. Altı yaşındaki bir çocuğun annesiydim ve çamaşır yıkayıp duruyordum. Beş romanım ve birkaç şiir kitabım yayımlanmıştı

ama dünya çapında bilinmiyorlardı. Mordecai Richler'in dediği gibi "Kanada'da dünya çapında ünlüydim" ve bu konum ne kadar şüpheli olsa da, bir miktar ilgi ve hareketlilik sağlıyordu.

Değişmeyen ne oldu peki? Bu sayfalara dönüp baktığımda, ilgi alanlarım genel olarak aynı kalsa da kapsamları genişlemiş gibi davranmaktan keyif aldığımı fark ettim. İlk dile getirdiğimde eski kaygılarımın bir kısmı –örneğin, çevreyle ilgili olanlar– uç noktada görülmüştü ama o zamandan beri sahnenin ortasına yerleşmiş durumdalar. Savunma yazılarını sevmiyorum, hiç eğlenceli değiller çünkü bunları doğuran sebepler eğlenceli değil. Yine de kendimi buna belli ölçüde mecbur hissediyorum. Birinin sağduyu olarak gördüğünü bir başkası sinir bozucu bir polemik olarak algılayabileceği için sonuçları her zaman hoş olmayabiliyor.

Konuşma yapmakta hâlâ zorlanıyorum; konuşma metinlerini yazma işini hâlâ son dakikaya bırakıyorum; hâlâ ikinci sınıf sunumlar yaptığıma inanıyorum. Bir öğretim görevlisinin konuşmasının, bir sihirbazın ağzından tomar tomar boş beyaz kâğıt çıkartma numarasına benzetildiği Edith Wharton'un "Pelikan" hikâyesindeki metafor hiç aklımdan çıkmıyor. Kitap eleştirisi de hâlâ biraz sorunlu benim için: Ev ödevi gibi ve hazmedilmesi çok daha kolay olan Negatif Yetenek yerine beni fikir sahibi olmaya zorluyor. Yine de devam ediyorum çünkü eleştirilenler sırası gelince eleştirilmelidir yoksa karşılıklılık ilkesi başarısız olur.

Ayrıca bir sebep daha var: Başkalarının eserlerini eleştirmek sizi kendi etik ve estetik zevklerinizi gözden geçirmeye zorlar. Bir kitabın "iyi" olmasıyla kastettiğimiz nedir? Hangi özellikleri "kötü" olarak görüyoruz ve neden? Aslında iki farklı soydan gelen iki tür eleştiri yok mudur? Bunlardan biri köy çeşmesinin başındaki dedikodulardan doğan gazete eleştirisidir (kadını sevdim, adamdan nefret ettim, kırmızı giymemeliydi ama öyle bir aileden gelmiş birinden başka ne beklenebilir? O ayakkabıları aldın mı?). Bir de İncil'le ilgili tefsirlerden ve kutsal metinlerin ayrıntılı incelenmesinden doğan "akademik" eleştiri var. Bu tür analizler içten içe bazı

metinlerin diğlerlerinden daha kutsal olduğuna ve büyütecin, limon suyunun ya alevlerin de işin içine girmesiyle gizli anlamların ortaya çıkartılabileceğine inanır. Ben her iki türde de yazdım.

Bayan Hyde yanım için çok eğlenceli, kötü niyetli okur için de fazlaca keyifli olurdu biliyorum ama sevmediğim bir kitap hakkında hâlâ eleştiri yazısı yazmıyorum. Kitap gerçekten kötüyse hakkında hiç kimse eleştiri yazısı yazmamalıdır, kitap iyi olmasına rağmen benim tarzım değilse bu durumda eleştiri yazısını bir başkası yazmalıdır. Tam zamanlı profesyonel bir eleştirmen olmamak büyük lüks-tür: Beni etkilemeyen kitabın kapağını kapatma özgürlüğüne sahibim. Yıllar içinde tarih –askeri tarih de dahil– daha fazla ilgimi çekti; biyografi de öyle. Kurguya gelince daha tumturaklı okuma tercihlerim (cinayet romanları, bilimkurgu) olduğumu itiraf ediyorum.

Konu açılmışken bu sayfalarda tekrar eden bir kalıptan da bahsetmek iyi olacaktır. Bu elyazmalarını okuyanlardan birinin belirttiği gibi bir kitap, yazar ya da grup hakkında konuştuğumda kitabı (ya da kişiyi veya kişileri) gençliğimde tavan arasında okuduğumu, evdeki kitaplıkta ya da kulübede bulduğumu ya da kütüphaneden aldığımı söyleyerek konuya girmek gibi bir alışkanlığım var. Bu ifadeler metafor olsa biri dışında hepsini çıkartırdım ancak bunlar en basit haliyle benim okuma geçmişimin parçaları. Bir kitabı ilk olarak nerede ve ne zaman okuduğumu belirtmemin sebebi, kitabın üzerinizde bıraktığı etkinin genellikle yaşınızla ve onu okuduğunuz dönemdeki şartlarınızla sıkı sıkıya bağlı olduğuna, gençliğinizde beğendiğiniz bir kitaba sevginizin de ömür boyu sürdüğüne inanmamdır.

*

Second Words üç bölüme ayrılmıştı ve *Çıracak Sihirbaz'* da da aynı kronolojik planı izledim. Birinci Bölüm üniversite birinci sınıf öğrencilerinin okuma listelerinde yer alması muhtemel olan romanım *Damızlık Kızın Öyküsü'*nü yazıp yayımlattığım 1980'leri

kapsiyor. Kanada'da dünyaca ünlü olmaktan diğer yazarlar gibi dünyaca ünlü olmaya geçiş yaptığım dönemdi bu. (Sonuçta burada Rolling Stones'dan bahsetmiyoruz.) Berlin Duvarı'nın yıkıldığı 1989'a kadar devam ediyor. İkinci Bölüm 1990'lardan makaleleri içeriyor ve yirmi birinci yüzyılın başladığı 2000 yılına kadar sürüyor. Üçüncü Bölümse ünlü 9/11 felaketinin yaşandığı 2001'den günümüze kadar geliyor. Bu son dönemde eskiye göre daha politik konularda yazmam hiç de şaşırtıcı değil.

Peki neden Hareketli Hedefler?¹ Kitabın adı anlamında yani. Hareket kelimesinin iki anlamı var ve bu anlamlardan biri duygularla ilgili: Hareketli hedefler sizi harekete geçirir. Dil duygudan ayrılamaz çünkü dilin kendisi, insan olarak dünyaya yalnız entelektüel yönden değil, eskiden kalp denen şeyle de nasıl tepki verdiğimizizin belgesidir. Hiçbir şey hissetmediğim, yani beni *harekete geçiremeyen* konular hakkında yazamam.

İkinci anlamı daha belirgin: Hareketli hedefler hareket eder. Bu rastlantısal parçalar nişan alır ama nişan alınan hedefler sabit değildir. Lunaparklardaki mekanik ördekler gibi çıplak gözle görülebilirler ama isabet ettirmesi zordur. Zamana gömülüdürler, onunla birlikte akarlar, onun tarafından değiştirilirler ve hakkında söylenen her şey, bir amipin şekliyle ilgili söylenenler gibi ancak tahmini olabilir. Bu makalelerin bazılarını dönüp baktığımda *-teşebbüs* anlamında *makale-* onları bugün yazacak olsam başka türlü yazacağımı hissediyorum. Ama tabii bugün yazmazdım çünkü bugün hedefler çok farklı.

Bir okun, havada uçarken ardında bıraktığı izi düşünün. Yörünge böyle bir şeyi tanımlayabilecek bir kelimedir: "Belli bir gücün etkisinde hareket eden bir şeyin çizdiği yol."

Yani *Hareketli Hedefler*: Bir yörüngeler yığını.

Margaret Atwood, 2004

1. Türkçeye *Çırak Sihirbaz* olarak çevirmeyi tercih ettiğimiz *Moving Targets*'ın tam çevirisi "Hareketli Hedefler." (ed.n.)

Birinci Bölüm

1982-1989

DOĞAL KİTAP
ÖRNEKTİR

1982-1989

1982-1989 yılları arasındaki sekiz yıl benim için aktif geçerken dünyada da çok önemli gelişmeler yaşandı. Bu yılların başında, Sovyetler Birliği'nin uzun süredir devam eden varlığı, yerinin de sağlam olduğunu düşündürüyordu. Ancak Afganistan'da bedeli ağır, zorlu bir savaşın içine girmişlerdi, üstelik 1989'da da Berlin Duvarı yıkılacaktı. Mihenk taşı düştüğünde bazı güç yapılarının hızla çöktüğünü görmek şaşırtıcıdır. Ancak 1982'de kimse bu sonucu öngörememişti.

Ben bu döneme sessizce girdim. Yıllar sonra *Kedi Gözü* ismiyle yayımlanacak kitabımı ikinci defa yazmaya kalkışmış, yine başarısız olmuşum. Bir yandan da *Damızlık Kızın Öyküsü*'ne kafa yoruyordum ancak bu ikinci kitaptan mümkün olduğunca kaçırıyordum: Umut vaat etmeyen bir işti ve içeriği de biraz tuhaftı.

Ailemiz Toronto'nun Çin mahallesinde, iç kapılarının çoğu çıkartılıp modernize edilmiş sıra evlerden birinde yaşıyordu. Çok gürültülü olduğu için orada yazamıyordum. Bu yüzden bisikletle batı yönündeki Portekiz mahallesine gidiyor, orada başka bir evin üçüncü katında yazıyordum. O üçüncü katın dört bir yanına saçılmış *The New Oxford Book of Canadian Verse in English*'in düzeltmelerini de yeni bitirmiştım. Geçmişe yönelik bir çalışmaydı bu, tıpkı *Çıtrak Sihirbaz*'ın ilk makalesi gibi. Yazarlık hayatımın başlarında tanışıp birlikte çalıştığım Dennis Lee'ye bir armağan kitaptı.

1983 sonbaharında ailemle birlikte İngiltere'ye gittim. Orada oturma odasını rahibelerin, yemek odasını neşeli bir atlı şövalyenin, mutfakıysa başsız bir kadın hayaletinin bastığı söylenen bir

Norfolk malikânesini kiraladık. Hayaletlerin hiçbirini görmesek de tuvalete girmek için yandaki bardan gelen neşeli bir şövalyenin evin içinde gezindiğine tanık olduk. Evin önünde, aynı zamanda patateslerin de saklandığı kulübenin içindeki ankesörlü telefonda başka telefon yoktu ve örneğin burada yazdığım Updike eleştiri yazısını düzeltmekle uğraşırken o patateslerin üstüne tırmanmak zorunda kalıyordum.

Yazılarımı başka bir yerde yazıyordum; başladığım roman kadar ısıtma sistemiyle de uğraşmak zorunda kaldığım, balıkçı kulübesinden bozma bir yerde. Bu yüzden ilk mayasıl hastalığına da yakalanmıştım ama çıkış yolu olmayan bir zaman sekansı içinde kaybolduğumu fark edince romandan vazgeçtim.

Daha sonra Batı Berlin'e gittik ve 1984'te *Damızlık Kızın Öyküsü'*ne başladım. Polonya, Doğu Almanya ve Çekoslovakya'ya yaptığımız kısa süreli ziyaretler de kuşkusuz kitabın ambiyansına katkıda bulundu: Farklı tarzlarda olsa da totaliter diktatörlükler aynı korku ve sessizlik iklimini paylaşıyordu.

Kitabı 1985 baharında, Tuscaloosa'daki Alabama Üniversitesi'nde misafir öğretim üyesiyken bitirdim. Elektrikli daktiloda yazdığım son kitap bu. Bölümleri tamamladıkça yeniden yazılması için Toronto'daki asistanıma fakslıyordum ve metnin karşı tarafa iletilme hızından nasıl büyülediğimi, adeta hayran kaldığımı bugün bile hatırlıyorum. Kitap 1985'te Kanada'da, 1986'da İngiltere ve ABD'de yayımlandı ve büyük heyecan yaratarak Booker Ödülü'nün kısa aday listesine girdi. Akşam yemeği için siyah bir elbise aldım.

1987'nin bir kısmını Avustralya'da geçirdik ve nihayet *Kedi Gözü'*ne dört elle sarılabildim. Kitabın en karlı sahneleri, yalıçapkınlarının arka verandada hamburger için bağırdukları Sidney'in ılık bahar günlerinde yazıldı. Kitap 1988'de Kanada'da, ABD ve İngiltere'de 1989'da yayımlandı ve o da Booker Ödülü'nün kısa aday listesine girdi. Bir siyah elbise daha almam gerekti. Çok geç-

meden Salman Rushdie'ye karşı fetva verildi. Bunun bir rüzgâra değil, fırtınaya dönüşecek bir dalganın ilk esintisi olduğunu kim bilebilirdi ki?

Damızlık Kızın Öyküsü bu süre içinde film endüstrisinde ilerliyordu. Sonunda senaryosunu Harold Pinter'ın yazdığı, yönetmenliğini Volker Schlöndorff'un yaptığı son hali ortaya çıkabildi. Filmin prömiyeri, 1989'da Berlin'in iki tarafında yapıldı, tam da Berlin Duvarı yıkılırken: Renkli olanlar daha pahalı olmak üzere parçalar halinde satın alınabiliyordu. Film festivallerine katıldım. 1984'te çok soğuk olan aynı Doğu Alman sınır polisi şimdi gülümsüyor, turistlerle puro alışverişinde bulunuyordu. Doğu Berlin izleyicisi filmi daha çabuk benimsemişti. Bir kadın bana kısık sesle, "Bizim hayatımız böyleydi" dedi.

1989'da kısa süreliğine de olsa müthiş bir coşkuya kapılmıştık. İmkânsız bir olayın gerçeğe dönüşmesi karşısında nasıl da şaşkına dönmüştük. Adım atmak üzere olduğumuz cesur yeni dünya bizi nasıl da yanıltmıştı.

“Kadınların yazar olarak karşılaştıkları zorluklardan bahsedebilirim. Örneğin; bir kadın yazarsanız, bazen herhangi bir yerde size şu soru sorulabilir: Kendinizi önce yazar olarak mı, yoksa kadın olarak mı görüyorsunuz? Dikkat edin. Bunu soran kişi hem yazmaktan hem de kadınlardan nefret eden ve korkan biridir.”

George Orwell'den Marquez'e; Calvino'dan Le Guin'e; Virginia Woolf'tan Toni Morrison'a yazarlar; *Damızlık Kızın Öyküsü*'nden 1984'e, *Yeşilin Kızın Anne*'den *Sevilen*'e kitaplar; Grace'ten Winston Smith'e kahramanlar; doğaüstü varlıkların cirit attığı masallar, fantastik romanlar, evin bodrumunda açgözlü bir hevesle okunan tüm kitaplar; Afganistan'dan Kanada'ya coğrafyalar; yazmalarına şaşırılan, yazdıkları ayıplanan kadınlar; bir romanın doğuş serüveni; kitaplarla hayatın buluştuğu o şaşırtıcı ve sevinçli sahneler; kadın karakterlerin gücü ve güçsüzlüğü; feminist edebiyat eleştirisinden yeniden okunan anlatılar; bizi dünyanın geri kalanıyla birleştiren dertler... Hepsi bir tarihin içinden olağanüstü bir bilgelikle süzülüyor.

Atwood edebiyatın devasa labirentinde bizi muzip, ele avuca sığmaz bir mihmandar gibi dolaştırıyor. Bize düşen, labirentin çıkış kapısını aramadan kendimizi bu oyunbaz mihmandara teslim etmek. Ödülümüz ise okur olmanın o büyülü deneyimi.

